

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи
Кафедра практичної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету педагогіки,
психології та соціальної роботи

Інна ПРОКОП

«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Педагогічна психологія

обов’язкова

Освітньо-професійні програми: **Практична психологія**

Соціальна психологія

Спеціальність: **С4 Психологія**

Галузь знань: **С «Соціальні науки, журналістика та інформація»**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи

Мова навчання: **українська**

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Педагогічна психологія» складена відповідно до освітньо-професійних програм «Практична психологія», «Соціальна психологія».

Розробник:

Гуцуляк Н.М., доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент

Викладач, що забезпечує читання даної навчальної дисципліни:

Гуцуляк Н.М., доцент кафедри практичної психології, кандидат психологічних наук, доцент

Погоджено з гарантами ОП

Валентина РАДЧУК
Ярослава АНДРЕЄВА

Затверджено на засіданні кафедри практичної психології

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри практичної психології

Валентина РАДЧУК
(підпис)

Схвалено методичною радою факультету педагогіки, психології та соціальної роботи

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради факультету

Тетяна КОЛТУНОВИЧ
(підпис)

Мета навчальної дисципліни «Педагогічна психологія»: забезпечення професійної підготовки студентів, які володітимуть глибокими знаннями та практичними навичками в області сучасної практичної педагогічної психології, здатних до самостійної науково-дослідницької та науково-педагогічної діяльності.

Пререквізити. Навчальна дисципліна «Педагогічна психологія» передбачає тісний зв'язок із наступними дисциплінами: «Загальна психологія», «Практикум із загальної психології», «Психологія розвитку», «Психодіагностика».

Результати навчання

Відповідно до освітньо-професійної програми «Практична психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю С4 «Психологія» здобувачі вищої освіти мають набути таких компетентностей та програмних результатів навчання:

Інтегральна компетентність - здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів й характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), здатність до самопрезентації та презентації результатів своєї професійної діяльності, здатність до керування власним життям та кар'єрою.

ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії та співпраці у команді.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК12. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч.з використанням інформаційно комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання (зокрема, щодо організації заходів раннього втручання).

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Опис навчальної дисципліни

Загальна інформація

Форма навчання	Ік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекцій	семінарські	практичні	самостійна робота	індивідуальна робота	
Денна	3	5	4	120	24	24	-	72	-	іспит
Заочна	3	5	4	120	10	-	-	110	-	іспит

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем навчальних занять	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	лаб	інд	с.р.		л	сем	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль І. Загальні уявлення про педагогічну психологію як галузь психологічного знання												
Тема 1. Предмет, завдання та структура педагогічної психології.	13	2	2	-	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 2. Принципи та методи педагогічної психології.	15	4	2	-	-	9	14	-	-	-	-	14

Разом за 3М1	28	6	4	-	-	18	30	2	-	-	-	28
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні аспекти навчання та виховання підростаючого покоління												
Тема 1. Загальні та вікові характеристики учбової діяльності	17	4	4	-	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 2. Зовнішня структура учбової діяльності	17	4	4	-	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 3. Соціально-психологічні механізми, типи та види навчання	16	4	3	-	-	9	16	2	-	-	-	14
Тема 4. Соціально-психологічні аспекти виховання підростаючого покоління.	14	2	3	-	-	9	14	-	-	-	-	14
Разом за 3М2	64	14	14	-	-	36	62	6	-	-	-	56
Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя												
Тема 1. Психологічна характеристика педагогічної діяльності.	14	2	3	-	-	9	14	1	-	-	-	13
Тема 2. Педагогічне спілкування, його стилі, функції та структура.	14	2	3	-	-	9	14	1	-	-	-	13
Разом за 3М3	28	4	6	-	-	18	28	2	-	-	-	26
Всього	120	24	24	-	-	72	120	10	-	-	-	110

Тематика лекційних занять з переліком питань

Тема лекції	План лекції
Змістовий модуль I. Загальні уявлення про педагогічну психологію як галузь психологічного знання	
Тема 1. Предмет, завдання та структура педагогічної психології.	1. Предмет і завдання педагогічної психології. 2. Структура педагогічної психології. 3. Міжпредметні зв'язки педагогічної психології з іншими науками.

	4. Історія становлення педагогічної психології як науки.
Тема 2. Принципи та методи педагогічної психології.	1. Проблеми педагогічної психології. 2. Принципи педагогічної психології. 3. Методи дослідження педагогічної психології.
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні аспекти навчання та виховання підростаючого покоління	
Тема 1. Загальні та вікові характеристики учбової діяльності	1. Загальні характеристики учбової діяльності. Співвідношення понять «учбова діяльність», «научіння». 2. Види научіння, їх розвиток в онтогенезі. 3. Психологічні чинники успішності научіння.
Тема 2. Зовнішня структура учбової діяльності	1. Формування учбової мотивації, її види. 2. Учбова задача у структурі учбової діяльності. 3. Учбові дії як засіб виконання учбових задач. Види учбових дій. 4. Самоконтроль і самооцінка учня. 5. Засвоєння – основний продукт учбової діяльності.
Тема 3. Соціально-психологічні механізми, типи та види навчання	1. Зміст і сутність категорії навчання. 2. Історичні методи та форми організації навчання. 3. Основні типи навчання та їхні психологічні моделі. 4. Напрями розвитку сучасного навчання.
Тема 4. Соціально-психологічні аспекти виховання підростаючого покоління.	1. Загальне поняття про виховання, його відмінність від навчання. 2. Основні теорії виховання. 3. Засоби і методи виховання. 4. Рівні та інститути виховання. 5. Психологічні основи організації перевиховання.
Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя	
Тема 1. Психологічна характеристика педагогічної діяльності.	1. Загальна характеристика педагогічної діяльності. 2. Здібності у структурі суб'єкта педагогічної діяльності. 3. Характеристика основних функцій та педагогічних умінь. 4. Стилї педагогічної діяльності. 5. Психологічний аналіз уроку в діяльності вчителя.
Тема 2. Педагогічне спілкування, його стилі, функції та структура.	1. Педагогічне спілкування, його функції та структура. 2. Стилї педагогічного спілкування. 3. Бар'єри педагогічної взаємодії. 4. Страх вчителів, сценарії їх подолання.

Тематика семінарських занять з переліком питань

Назва теми	План	Кіл-ь годин
------------	------	-------------

Змістовий модуль І. Загальні уявлення про педагогічну психологію як галузь психологічного знання		
Тема 1. Педагогічна психологія як наука, історія її становлення.	1. Основні підходи щодо визначення предмету педагогічної психології. 2. Розділи педагогічної психології. 3. Місце педагогічної психології в системі наук про розвиток особистості. 4. Педагогічна психологія: від історії до перспектив.	2
Тема 2. Основні методологічні засади педагогічної психології як науки.	1. Сучасні виклики педагогічної психології. 2. Принципи педагогічної психології. 3. Особливості використання методів у педагогічній психології.	2
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні аспекти навчання та виховання підростаючого покоління		
Тема 1. Поняття про учіння як одну із сторін педагогічного процесу.	1. Зв'язок понять учіння, навчання, наuczіння та навчальність. 2. Загальні характеристики учіння. 3. Неуспішність учнів та її причини і попередження. 4. Види та механізми наuczіння.	4
Тема 2. Основні структурні компоненти учіння.	1. Мотиваційний компонент учбової діяльності. Створення педагогом умов для формування учбової мотивації. 2. Операційний компонент учбової діяльності. Класифікація учбових дій. 3. Контроль у структурі учбової діяльності. 4. Види самоконтролю і самооцінки та їх розвиток у процесі учбової діяльності.	4
Тема 3. Психологічні основи змісту навчання.	1. Поняття про навчання та його психологічні механізми. 2. Аналіз основних типів навчання (догматичне – інформаційно-повідомляючий, традиційне – пояснювально-ілюстративний, проблемне – проблемно-евристичний (проблемно-дослідницький), проектне – вільний або проектний). 3. Фактори, що впливають на ефективність навчання.	3
Тема 4. Виховання як процес формування цілісної особистості	1. Психологічний зміст процесу виховання. 2. Психологічні основи методів та форм виховної роботи. 3. Основні фактори та психологічні умови ефективного виховання. 4. Психологія індивідуального підходу до учня у процесі виховання.	3

Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя		
Тема 1. Загальна характеристика педагогічної діяльності.	1. Сутність, структура та функції педагогічної діяльності. 2. Здібності в структурі суб'єкта педагогічної діяльності. 3. Педагогічні уміння у діяльності вчителя. 4. Індивідуальний стиль педагогічної діяльності.	3
Тема 2. Психологічний аналіз педагогічного спілкування.	1. Загальна характеристика та функції педагогічного спілкування. 2. Бар'єри, які заважають ефективності педагогічного спілкування. 3. Прийоми оптимізації педагогічного спілкування.	3
Всього годин		24

Індивідуальні науково-дослідні завдання

№	Завдання до тем
1	Підготувати реферат на тему «Історія психолого-педагогічних учинь і досліджень».
2	Охарактеризувати проблему соціальної адаптації і реабілітації дитини.
3	Навести приклади навчально-інтелектуальних механізмів, за допомогою яких реалізується процес наочності як діяльності.
4	Виокремити спільне і відмінне в теоріях наочності у вітчизняних і зарубіжних авторів.
5	Здійснити психологічний аналіз причин невстигання у дітей молодшого шкільного віку.
6	Розробити критерії оцінки для наступних видів учбової активності: - робота у групі з представленням на клас (аудиторію) загальної відповіді (наприклад, групова презентація); - реферат на задану тему; - творча робота (наприклад, есе) на задану тему; - індивідуальна усна відповідь.
7	Підготувати реферат на тему «Навчання молодших школярів у домашніх умовах».
8	Пояснити психологічну проблему дитячої обдарованості.

9	Підготувати реферат на тему «Театр як засіб морального і розумового розвитку молодших школярів».			
10	Заповнити порівняльну таблицю основних концепцій навчання.			
	Критерії порівняльного аналізу	Програмоване навчання	Проблемне навчання	Розвивальне навчання
	Основні ідеї			
	Сильні положення підходу			
	Обмеження даного підходу			
11	Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Соціально-психологічні засоби і способи попередження деіндивідуалізації дитини в колективі».			
12	Здійснити порівняльний аналіз ефективності різних педагогічних оцінок.			
13	Навести приклади практичних засобів посилення позитивних і зменшення негативних впливів колективу і групи на розвиток особистості дитини.			
14	Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Засоби і шляхи покращення самовиховання підлітків і юнаків».			
15	Дати характеристику заохочення і покарання з точки зору їх ефективності-неефективності.			
16	Визначити прийоми і методи покращання працездатності педагога.			
17	Навести приклади ефективних способів попередження і вирішення міжособистісних конфліктів у педагогічному колективі.			
18	Скласти кросворд, у відповідях якого відображені ключові поняття теми.			
19	Підготувати мультимедійну презентацію на тему «Роль художньої літератури у вихованні підростаючого покоління».			

Вимоги до написання реферату:

- обсяг – 9-10 сторінок друкованого тексту,
- 1-ша сторінка – титульна;
- 2-га сторінка – зміст;
- 3-тя сторінка – вступ;
- 4-7-ма сторінки – виклад матеріалу;
- 8-ма сторінка – висновки;
- 9-та сторінка – список використаної літератури;
- посилання у тексті ([порядковий номер у списку літератури; сторінка, з якої процитовано]).

Самостійна робота студентів

Назва теми	Кіл-ь год Денна форма н-я	Кіл-ь год Заочна форма н-я
Змістовий модуль І. Загальні уявлення про педагогічну психологію як галузь психологічного знання		
Тема 1. Педагогічна психологія як наука, історія її становлення.	9	14
Тема 2. Основні методологічні засади педагогічної психології як науки.	9	14
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні аспекти навчання та виховання підростаючого покоління		
Тема 1. Поняття про учіння як одну із сторін педагогічного процесу.	9	14
Тема 2. Основні структурні компоненти учіння.	9	14
Тема 3. Психологічні основи змісту навчання.	9	14
Тема 4. Виховання як процес формування цілісної особистості.	9	14
Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя		
Тема 1. Загальна характеристика педагогічної діяльності.	9	13
Тема 2. Психологічний аналіз педагогічного спілкування.	9	13
Всього годин	72	110

Завдання для самостійної роботи студентів

Назва теми	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль І. Загальні уявлення про педагогічну психологію як галузь психологічного знання	
Тема 1. Педагогічна психологія як наука, історія її становлення.	1. Скласти опорну таблицю «Педагогічна психологія – це галузь психології, яка вивчає...» 2. Охарактеризувати сучасні теорії та концепції педагогічної психології. 3. Розглянути внесок українських вчених у становлення педагогічної психології: М.І. Алексеева, Г.О. Балл, І.Д. Бех, М.Й. Боришевський, І.С. Булах, С.Д. Максименко, О.Я. Чебикін та інші. Результати представити у вигляді тез. Приклад плану: • І.Д. Бех – доктор психологічних наук. Інститут проблем виховання АПН України, один із авторів теорії особистісно-зорієнтованого виховання; • Основні праці вченого (окремо назвати ті, які є у бібліотеці університету); • Наукові інтереси: моральне виховання особистості, становлення особистості у молодшому шкільному віці тощо; • Значущість наукових здобутків вченого.

Тема 2. Основні методологічні засади педагогічної психології як науки.	1. Охарактеризувати переваги й труднощі застосування організаційних методів у психолого-педагогічних дослідженнях. 2. Проаналізувати умови ефективного застосування методів спостереження, опитування та експерименту у психолого-педагогічних дослідженнях.
Змістовий модуль 2. Соціально-психологічні аспекти навчання та виховання підростаючого покоління	
Тема 1. Поняття про учіння як одну із сторін педагогічного процесу.	1. Відомий американський психолог А. Бандура стверджує, що найбільшою мірою нас навчають ті, з ким ми постійно пов'язані, та ті, ким ми захоплюємося. На його думку, учіння було би надто важким і навіть деколи небезпечним, якби люди змушені були покладатися тільки на наслідки власних дій, щоб отримувати інформацію про наступні поведінкові кроки. Тоді як можливість навчатися шляхом спостереження дає змогу відносно швидко засвоювати узагальнені взірці поведінки. Про які види навчіння мова йде в даному випадку? Чи справді один із них має таку велику перевагу над іншим? Аргументувати свою думку. 2. Учителі стверджують: якщо учень не хоче вчитися, то його неможливо навчити. Чи погоджуєтесь ви з цим? Чи буде взагалі відбуватися засвоєння знань у ситуації, коли є навчання, проте немає учіння? Який вихід із даної ситуації ви можете запропонувати?
Тема 2. Основні структурні компоненти учіння.	1. Схематично зобразити та охарактеризувати компоненти структурної організації учіння. 2. Визначити характер мотивації учіння, виходячи із наступних характеристик поведінки учнів: а) школяр схильний задавати вчителю питання, прагнучи отримати додаткову інформацію щодо навчального предмету; б) часто цікавиться ставленням товаришів до виконаного ним завдання; в) проявляє інтерес до аналізу власних помилок; г) розв'язує задачі, щоб показати, що він не гірший за інших; д) вчиться, тому що примушують дорослі; е) впоравшись із задачею, шукає інші способи її розв'язання; ж) відчуває задоволення, надаючи допомогу товаришам у виконанні завдань. з) не може впоратись із задачею, але не покидає спроб, щоб задовільнити свою цікавість; е) школяр вчиться тільки заради уникнення покарання; є) учневі важко дається навчання, але він старається, щоб отримати похвалу. 3. Виділити проблеми учбової діяльності, з якими стикаються студенти вашої спеціалізації. Запропонувати варіанти їх вирішення.
Тема 3. Психологічні основи змісту навчання.	1. Оцінити ідею розподілу дітей за їх інтелектуальними здібностями за допомогою психологічних тестів з тим, щоб навчати їх в подальшому за навчальними програмами різної складності. Аргументувати свою точку зору.

2. Ознайомитися з деякими сучасними інтерактивними прийомами навчання. У чому їх основна різниця від традиційних методів (пояснювально-ілюстративного та репродуктивного)? Який вплив вони здійснюють на психічний розвиток (мотиваційну, вольову, когнітивну сферу) та на учіння школяра?

Прийом “Симпозіум”. Учням пропонується уважно прочитати навчальний текст й розподілити між собою ролі: редактор, критик, автор, рецензент, незнайко, доцент, академік. Потім школяр у своєму амплуа повинен викласти навчальний текст. Інші учасники симпозіуму оцінюють виступ. Учасники симпозіуму також мають право доповнювати виступ один одного.

Прийом “Скрина мудрості”. Учням пропонується уважно прочитати текст і написати записку, у якій задається важке запитання до тексту. Всі записки поміщають у коробку. Потім повторно всі читають текст і виймають із коробки по одній записці. По черзі відповідають на питання. Оцінюються змістовність, глибина питання і якість відповіді.

Прийом “Незвичайна доповідь”. Читається текст. Кожен учень кодує зміст тексту за допомогою знаків, схем, малюнків і передає таку записку сусідові праворуч. Тепер учні мають зробити доповідь по даному тексту, використовуючи малюнки або схеми свого сусіда.

Прийом “Мініатюра”. Клас ділять на групи по 3-4 школяра. Усі читають навчальний текст, а потім кожна група зображує суть тексту якою-небудь мініатюрою. Це може бути сценка, пісня, пантоміма. Інші повинні словами пояснити побачене. Кожна мініатюра оцінюється за 5-бальною шкалою з урахуванням спритності, оригінальності виконання.

Прийом “Виявлення помилки”. Учням пропонується уважно прочитати текст, зрозуміти його зміст і основну думку. Потім їм дають цей же текст, але зі зміненням у певних межах змістом. Завдання – знайти й виправити всі неправильні твердження. Кожен виконує завдання письмово, після чого обговорюються зроблені виправлення. Якщо не всі неточності відмічені учнями, то пропонується ще раз переглянути навчальний текст і надолжити прогалини.

Прийом “Настирливий гравець”. Учням дається наступна інструкція: “Відомо, що дрібні подробиці навчального матеріалу потрібні для міцного засвоєння. Зараз ми прочитаємо текст у темпі, але уважно. Потім ви складете список питань по тексту. У кого цей список буде найповнішим той і виграв у цьому інтелектуальному змаганні. Важливо, щоб питання охопили весь навчальний матеріал, всі його нюанси. Після складання питань ви будете по черзі задавати свої питання всім учням, а вони по черзі будуть коротко відповідати на них. Таким чином ми виявимо найбільш настирливого гравця”.

Прийом “Склади програму навчання”. Учням дається наступна інструкція: “Прочитайте навчальний текст. Уявіть, що ви укладач навчальної програми з даного предмета. Програма повинна відбивати основний зміст, розділи, теми, труднощі, які можуть зустрічатися при

	вивченні цього матеріалу, прийоми, які полегшать засвоєння матеріалу. Потрібно скласти найбільш зручну, раціональну й оптимальну програму, якою могли б користуватися інші учні”. Потім програма виноситься на загальне обговорення. <u>Прийом “Цікаві історії”</u>. Учням дається наступна інструкція: “Ознайомтеся з навчальним текстом. Виділіть й выпишіть у стовпчик ключові слова цього тексту. Придумайте забавну історію, у якій всі ці слова послідовно, одне за одним, зав’язані в якусь осмислену, а, можливо, й неймовірну історію”. Потім проводиться конкурс на найбільш оригінальну й цікаву історію на основі цих слів. Після конкурсу пропонується відтворити первісний навчальний текст, спираючись тільки на свої ключові слова. Перемагає той, хто переказує текст найбільш близько до оригіналу.
Тема 4. Виховання як процес формування цілісної особистості	1. Здійснити порівняльний аналіз переваг і недоліків різних засобів виховного психологічного впливу. 2. Визначити соціально-психологічні бар’єри, що заважають ефективній взаємодії між вчителем і учнями. 3. Скласти бібліографічний перелік статей у психологічних журналах, які стосуються теми.
Змістовий модуль 3. Психологія педагогічної діяльності та особистості вчителя	
Тема 1. Загальна характеристика педагогічної діяльності.	1. Мотиваційна сфера педагога може бути інтерпретована в термінах центрації. Особистісна центрація вчителя є “інтегральною та системно-утворюючою” характеристикою діяльності педагога. Характер центрації визначає стиль, відношення, соціальну перцепцію вчителя. Виділяється 7 основних центрацій, які можуть домінувати у педагогічній діяльності в цілому, чи в окремих, конкретних ситуаціях: егоїстична (на інтересах свого “Я”); бюрократична (на інтересах адміністрації, керівництва); конфліктна (на інтересах колег); авторитетна (на інтересах, запитах батьків учнів); пізнавальна (на вимогах навчання та виховання); альтруїстична (на інтересах, потребах учнів); гуманістична (центрація вчителя на інтересах (проявах) своєї сутності та сутності інших людей (адміністрації, колег, батьків, учнів). Проаналізувати кожну центрацію, навести приклади спостережень або власного досвіду. Яка центрація педагога, на вашу думку, відтворює реальність традиційного навчання? Яка центрація є найбільш прогресивною? 2. Підготувати реферат на тему «Шляхи підвищення педагогічних здібностей вчителя». 3. Охарактеризувати основні ознаки психічного вигорання вчителя.
Тема 2. Психологічний аналіз педагогічного спілкування.	1. Скласти перелік якостей, які визначають ефективність та неефективність педагогічної діяльності. Проаналізувати, на що ви орієнтувалися, складаючи перелік: переважно на сферу навчання, викладання предмету; переважно на сферу виховання, спілкування вчителя з учнями; на ці та інші сфери. Пояснити свої аргументи щодо вибору значущих характеристик педагога.

	2. Чи є стресостійкість значущою рисою особистості вчителя? Обґрунтувати свою відповідь. 3. Підготувати реферат на тему «Конфлікти між вчителями та учнями і способи їх вирішення».
--	---

Методи навчання

У процесі викладання навчальної дисципліни використовуються:

1) *традиційні дидактичні методи та прийоми*:

- *словесні*: лекція, розповідь, повідомлення, опитування;
- *наочні*: метод демонстрацій (використання ілюстрованих посібників, таблиць, замальовок на дошці тощо, задіяння комп'ютерної та мультимедійної техніки, демонстрація мультимедійних презентацій тощо);
- *практичні*: вправи, практичні роботи тощо.

2) *інноваційні методи навчання*: особистісно-орієнтоване навчання, навчання у співпраці, ситуаційне навчання, дистанційне навчання (згідно розпоряджень щодо організації освітнього процесу), перевернутий клас (flipped classroom), метод проєктів;

3) *інтерактивні методи навчання*: корпоративне навчання (навчання в парах, робота в малих групах), стимулювання творчої активності студентів (цікаві аналогії; фасилітована дискусія, вирішення ситуативних задач (Case study)).

Система контролю та оцінювання

Оцінювання поточної навчальної діяльності, підсумкового контролю та дисципліни в цілому здійснюється відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №2 від 24 лютого 2020 року).

<https://drive.google.com/file/d/1aDDzrMzuZ7OA1CervuLzeYLOEosLySV/view>.

Методи контролю

- *поточний контроль передбачає*:

- усне опитування студентів на лекційних і семінарських заняттях (індивідуальне, фронтальне);
- письмовий контроль (практичні завдання, самостійна робота, реферат);
- тестовий/машинний контроль (стандартизовані тести у системі Moodle).

- *рубіжний контроль передбачає*: письмова контрольна робота у кінці модуля.

Загальна сума балів за всі виконані завдання, види робіт, передбачені планом семінарських занять, самостійної роботи студентів, письмових контрольних робіт у кінці модулів становить 60 балів.

- *підсумковий контроль* (максимально – 40 балів) проводиться у формі іспиту з навчальної дисципліни в обсязі навчального матеріалу, передбаченого робочою програмою навчальної дисципліни.

Форми контролю

- *індивідуальний контроль* (кожен студент отримує завдання, яке він повинен виконати без сторонньої допомоги);

- *груповий контроль* (група тимчасово поділяється на кілька підгруп (від 2 до 10 студентів) і кожній підгрупі дається перевірочне завдання. Залежно від мети контролю групам пропонують однакові або різні завдання);

- *фронтальний контроль* (завдання пропонуються всій групі для з'ясування правильності сприйняття й розуміння навчального матеріалу, виявлення слабких сторін у знаннях студентів, недоліків, прогалин, помилок у роботах і відповідях та визначення

заходів щодо їх подолання й усунення);

- *взаємний контроль* (активізує діяльність студентів, підвищує інтерес до знань, критичне мислення);
- *самоконтроль/програмований контроль* (можливість самостійно перевірити правильність відповіді чи виконаного завдання. Використовується для організації фронтальної роботи і колективного обговорення індивідуально одержаних результатів).

Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю
Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)											Кількість балів (екзаменаційна робота)	Сумар на к-ть балів
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					Змістовий модуль 3				
T1	T2	К. роб.	T1	T2	T3	T4	К. роб.	T1	T2	К. роб.		
4	5	7	5	5	5	5	7	5	5	7	40	100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

А – «відмінно» – якщо студент набрав 90–100 балів, глибоко і всебічно знає зміст питань курсу; логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень компетентності; здатний передбачати, прогнозувати, вирішує проблемні завдання.

В – «дуже добре» – коли студент набрав 80–89 балів, правильно, логічно відтворює навчальний матеріал, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях, частково контролює власні навчальні дії.

С – «добре» – коли студент набрав 70–79 балів, знає навчальний матеріал; оволодів досконало практичними навичками; аргументовано викладає матеріал, висловлює свої міркування про ті чи інші методичні підходи, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу.

Д – «задовільно» – якщо студент набрав 60–69 балів, в основному знає зміст питань курсу, але непереконливо відповідає, плутає поняття; непевнено виконує практичні завдання, допускає неточності у теоретичних знаннях; не вміє оцінювати педагогічні та методичні явища, встановлювати взаємозв'язок теорії та практики

Е – «достатньо» – якщо студент набрав 50–59 балів, знає близько половини навчального матеріалу, здатний відтворити його відповідно до пояснення викладача; розуміє основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять; виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь його правильна, але недостатньо осмислена. З допомогою викладача здатний аналізувати, порівнювати, узагальнювати та робити висновки. Вміє застосовувати знання при розв'язуванні задач.

FX – «незадовільно» з можливістю повторного складання – коли студент набрав 35–49 балів, не опанував зміст курсу, вкрай слабо володіє теоретичними знаннями, не знає наукових фактів визначень; виявляє низький рівень навичок пояснення і обґрунтування фахових явищ і ситуацій. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

F – «незадовільно» з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання – якщо студент набрав 1–34 бали, не опанував зміст курсу, не знає наукових фактів, визначень, правил та законів. Відсутнє загальногуманітарне та наукове мислення, практичними навичками не володіє. Часто пропускав лекції та практичні заняття.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Навчальні досягнення студентів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Поточний контроль проводиться на всіх видах аудиторних занять. Основна мета поточного контролю забезпечення зворотного зв'язку між викладачем та студентами у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією студентів.

Методи поточного контролю

Усне опитування – бесіда, розповідь студента, роз'яснення. Основою усного контролю слугує монологічна відповідь студента або запитально-відповідальна форма – бесіда. Усний контроль, як поточний, проводиться на кожному занятті в індивідуальній, фронтальній або комбінованій формах.

Розподіл балів:

2 бали - відповідь виявляє повні, ґрунтовні знання студента з поставленого питання; студент розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації; чітко знає, як ці знання можуть бути застосовані на практиці;

1 бал - відповідь студента недостатньо повна, однак, в основному, правильна; студент не розуміє місце даних знань у системі вже наявної у нього інформації, але, в основному, орієнтується у тому, як вони можуть бути застосовані на практиці;

0 балів - відповідь неправильна; студент не розуміє доцільність даних знань для практичної діяльності.

Доповнення на семінарському занятті

1 бал отримує студент, який активно включений в тематичну дискусію, і готовий висловити свої міркування, зсилаючись на літературні джерела та власний аналіз.

Тести (тест досягнень, тематичне тестування) – це набір стандартизованих завдань з визначеного матеріалу, який встановлює ступінь засвоєння його студентами. Перевага тестів у їх об'єктивності, тобто незалежності перевірки та оцінки знань від викладача.

Розподіл балів:

3 бали отримує студент який на 90% справився із завданнями;

2 бали отримує студент, який на 75% справився із завданнями справився із завданнями;

1 бал отримує студент, який на 50% справився із завданням.

Виконання завдань практичної роботи

Розподіл балів:

3 бали - активна участь у роботі на семінарському занятті; правильне розв'язання практичних завдань із незначними неточностями;

2 бали - активна участь у роботі на семінарському занятті; правильне розв'язання практичних завдань із незначними неточностями та порушенням логіки викладення відповіді;

1 бал - розв'язання практичних завдань з грубими помилками, без обґрунтування.

Підготовка мультимедійної презентації за темою

Розподіл балів:

4 бали: у презентації відображено глибоке, чітке розуміння та усвідомлення матеріалу, аналітичний та творчий підхід до поставлених задач. Під час аналізу-інтерпретації зроблені самостійні висновки, аргументація, висловлене власне ставлення до проблеми. Малюнки, звуки, фото, анімації - у кількості, виправданій змістом презентації. Робота виконана творчо і самостійно. Презентація характеризується оригінальністю, логічністю та послідовністю.

3 бали: у презентації містяться важливі твердження щодо проблемних питань, презентація має в основі декілька ключових положень, які неповністю розкривають її тематику; прослідковується певна логічна структура в розміщенні інформації; презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих наукових моментів та висновків; неповністю представлені інформаційні джерела або не всі правильно оформлені.

2 бали: презентація сфокусована на темі, але поверхнево висвітлює її; естетичний вигляд незадовільний (відсутня чітка структура розміщення інформації, недоречна графіка оформлення); важко вловити структуру подання інформації; немає посилань на використані джерела або не всі правильно оформлені.

1 бал: завдання виконане частково; презентація студента не містить відповідь на поставлене завдання, не є аргументованою; не містить посилань на джерела, що вивчаються; не містить аналізу відповідних теорій, концепцій, наукових течій, свідчить

про наявність значних прогалин у знаннях студента, викладена з порушенням логіки подання матеріалу, містить багато граматичних, грубих стилістичних помилок та виправлень.

Написання та захист реферату

За змістом реферат може бути аналітичним оглядом історії вивчення питання або сучасного її стану, критичним аналізом наукової дискусії (зіставлення різних підходів до вирішення наукової проблеми), а також у вигляді розгорнутої рецензії конкретної наукової роботи. Структура реферату містить такі елементи: титульна сторінка; план; вступ; основна частина (розділи, пункти і підпункти); висновки; список використаних джерел; додатки.

Розподіл балів:

4-5 балів - реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить ґрунтовний аналіз проблеми за найновішими чи (і) фундаментальними класичними публікаціями, містить посилання на літературні джерела; проблематика висвітлена у рефераті у повній мірі; за рефератом зроблено змістовну лаконічну доповідь, яка продемонструвала ґрунтовні знання студента з даної проблеми.

2-3 бали - реферат підготовлений самостійно; відповідає запропонованій у програмі тематиці, відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми; посилання на застарілі літературні джерела або ж на сумнівні електронні ресурси; за рефератом зроблено доповідь, яка продемонструвала задовільні знання студента з даної проблеми.

1 бал - реферат підготовлений несамотійно; він не відповідає запропонованій у програмі тематиці, не відповідає структурі подібних наукових робіт, містить стислий виклад проблеми, однак, не містить посилання на літературні джерела; студент не може доповісти за темою реферату, оскільки не має достатніх знань з даної проблеми.

Модуль-контроль: контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення аудиторної письмової роботи на останньому семінарському занятті в межах окремого залікового модуля. Шляхом написання контрольної роботи здійснюється перевірка знань студентів з обсягу викладеного на лекціях, опрацьованого на семінарських заняттях та засвоєного у звітний модульний період матеріалу.

Розподіл балів:

7 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичні питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

5-6 балів отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичні питання, однак неповно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

3-4 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

2 бали отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

1 бал отримують студенти, які поверхово розкрили лише окремі положення окремого питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Завдання контрольних робіт розміщені в системі електронного навчання Moodle за посиланням: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=5034>

Зразки теоретичних запитань

1. Учбова задача – це ... Учбова задача має певні особливості, що відрізняють її від життєвих задач...
2. Керована навчанням учбова діяльність має складну психологічну структуру ... Типи мотивації учбової діяльності ...
3. Научіння – це ... Виділяють такі особливості научіння у людини та тварини ...

Зразки тестових завдань

Який вид мотиваційних орієнтацій учбової діяльності має найбільш позитивний зв'язок із успішністю навчання?

- а) на уникнення неприємностей;
- б) на результат;
- в) на процес;
- г) на оцінку вчителем;
- в) усі відповіді правильні.

Виберіть варіант, де названі усі компоненти учбової діяльності:

- а) мотиви; учбові задачі; учбові дії; контроль (самоконтроль); оцінка (самооцінка); продукт;
- б) мотиви; учбові задачі; контроль (самоконтроль); оцінка (самооцінка); продукт;
- в) мотиви; учбові дії; контроль (самоконтроль); оцінка (самооцінка); продукт;
- г) мотиви; учбові задачі; учбові дії; учбова діяльність; контроль (самоконтроль); оцінка (самооцінка); продукт.

Вид научіння, в якому індивідуальний досвід набувається «методом спроб і помилок» - це

...

- а) імпринтинг;
- б) оперантне научіння;
- в) вікарне научіння;
- г) вербальне научіння.

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

3 бали - робота виконана самостійно і правильно, відображає належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, вимоги академічної доброчесності строго дотримані;

2 бали - робота виконана самостійно, містить несуттєві помилки, відображає належний рівень теоретичних знань і практичних навичок, вимоги академічної доброчесності строго дотримані;

1 бал - робота виконана, але містить помилки, відображає недостатній рівень теоретичних знань і практичних навичок, частково дотримані вимоги академічної доброчесності;

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

на підсумковому контролі

Підсумкова кількість балів з дисципліни визначається як сума балів поточного контролю (максимум 60 балів) та екзамену (40 балів). В екзаменаційному білеті студентам пропонується два теоретичні питання та компетентнісно-орієнтоване завдання, що передбачає застосування наявних знань і умінь на практиці, виявлення певного рівня розвитку творчих здібностей майбутніх фахівців у галузі психологічної освіти в процесі організації експерименту.

Розподіл балів:

2 теоретичних питання по 10 балів та одне компетентнісно орієнтоване завдання – 20 балів.

Відповіді на кожне теоретичне питання оцінюються відповідно до такої градації:

Оцінка	КРИТЕРІЇ
9 – 10 БАЛІВ	Наявність правильної, вичерпної відповіді на питання білету. Знання осмислені, що виявляється в адекватності їх розуміння та пояснення. Притаманне рефлексивне осмислення вивченого матеріалу. Студент чітко і грамотно відповідає на додаткові питання.
6 – 8 БАЛІВ	Наявність у студента знань, які він в основному розуміє, усвідомлює та вміє інтерпретувати. Рівень знань середній або вище середнього. Відповідь є правильною, хоча не характеризується повнотою в інтерпретації та поясненні тих чи інших психологічних феноменів. Мають місце помилки у поясненні психологічних феноменів. Студент володіє категоріальним апаратом науки, проте, не на всі додаткові питання може відповісти.
3 – 5 БАЛІВ	Наявність у студента фрагментарних знань, що включають часткову відповідь на питання білету, яке він недостатньо розуміє та усвідомлює. Має місце значна кількість помилок. Слабка осмисленість знань, розуміння смислу інформації по навчальній дисципліні та вміння її вербалізувати. Відповіді на додаткові запитання носять нечіткий, розпливчастий характер, що свідчить про слабе володіння студентом категоріального апарату психологічної науки, недостатню адекватність знань.
0 – 3 БАЛІВ	Відсутність у студента знань, відсутність відповіді на питання, або мають місце грубі помилки при відповіді на основні та додаткові питання. На додаткові питання (з програмових вимог навчального курсу дисципліни, з якої здає іспит) відповідає фрагментарно, неосмислено, або відмовляється відповідати.

Відповіді на компетентнісно-орієнтоване завдання оцінюються відповідно до такої градації:

Оцінка	КРИТЕРІЇ
16 – 20 БАЛІВ	СТУДЕНТ ПРАВИЛЬНО РОЗВ'ЯЗАВ ЗАВДАННЯ, ВМІЄ ПОЯСНИТИ ЗМІСТ ЗАСТОСОВУВАНОГО ПОНЯТІЙНОГО АПАРАТУ ТА АРГУМЕНТУВАТИ СВОЇ ДУМКИ.

12 – 15 балів	Студент показує знання змісту застосовуваного понятійного апарату, аргументує свої думки. Проте, допущені окремі незначні помилки у розв'язанні завдання.
6 – 11 балів	Студент показує знання змісту застосовуваного понятійного апарату, аргументує свої думки. Проте, допущені помилки у розв'язанні не дають можливості зробити правильні висновки.
1 – 5 балів	Студент частково розв'язав завдання, але не спромігся аргументувати свою відповідь. помилився у використанні понятійного апарату.
0 – балів	Студент неправильно розв'язав завдання, показав незадовільне знання понятійного апарату або взагалі нічого не відповів.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Розкрийте зміст предмету педагогічної психології, його розуміння та уточнення.
2. Охарактеризуйте навчання та виховання як предмет педагогічної психології.
3. В чому полягає специфіка завдань педагогічної психології у порівнянні з іншими галузями психології?
4. Дайте характеристику основним розділам педагогічної психології.
5. Покажіть зв'язок педагогічної психології із суміжними науками та з іншими галузями психології.
6. Розкрийте коло проблем педагогічної психології. Як Ви розумієте їх наукове (теоретичне) та практичне значення?
7. Проаналізуйте основні етапи та принципи побудови досліджень з педагогічної психології.
8. Як можна використати наукові методи дослідження педагогічної психології в безпосередньому навчально-виховному процесі для його оптимізації?
9. Дайте характеристику загальним та спеціальним методам педагогічної психології.
10. Поясніть особливості емпіричної групи методів вивчення психіки дитини.
11. Які переваги й недоліки спостереження та самоспостереження у процесі вивчення психіки дитини?
12. Розкрийте роль експериментальних досліджень у навчально-виховному процесі. Наведіть приклади.
13. Охарактеризуйте різні види тестів та вимоги до їх використання в педагогічній практиці.
14. В чому полягають особливості усного та письмового опитування? Наведіть приклади.
15. Визначте особливості використання психологом різноманітних методів з метою першого знайомства з учнями, глибокого вивчення їх психіки, формування колективу.
16. Охарактеризуйте поняття «учбова діяльність», «навчання», «учіння», «научіння» та психологію їх практичної реалізації й взаємозв'язку в навчально-виховній діяльності.
17. Дайте аналіз компонентам та діяльнісним характеристикам учбової діяльності.
18. Проаналізуйте основні положення теорії поетапного формування розумових дій (П. Гальперін, Н. Талізін).
19. Проаналізуйте типи та характеристики мотивації учбової діяльності.
20. Охарактеризуйте учбову задачу як основний компонент учбової діяльності.
21. Які відомі Вам класифікації учбових дій? За якими характеристиками їх виділяють?
22. Яку роль виконують контроль (самоконтроль) й оцінка (самооцінка) в структурі учбової діяльності? Аргументуйте свою думку.

23. Розкрийте стадії та властивості засвоєння учнями навчального матеріалу.
24. Обґрунтуйте суть та важливість виділення психологічних компонентів засвоєння знань учнями.
25. Дайте аналіз учіння як специфічної форми самостійної діяльності учнів.
26. Проаналізуйте особливості співвідношення між видами навчання та розвитком особистості дитини.
27. Які, на Вашу думку, психологічні чинники обумовлюють успішність навчання?
28. Проаналізуйте основні механізми навчання. Наведіть приклади.
29. Які Ви знаєте історичні форми та методи організації навчання?
30. Чим характеризуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, проблемно-евристичний, або дослідницький та проектний типи навчання?
31. Охарактеризуйте принципи організації традиційного навчання.
32. Проаналізуйте підходи вчених до шляхів реалізації вільного навчання.
33. Продемонструйте психологічну модель реалізації проблемного навчання.
34. Які відомі Вам етапи виконання будь-якого проблемного завдання? Наведіть приклади.
35. Чи правильно, що проблемне навчання впливає на формування активного, самостійного і творчого мислення учнів?
36. Поясніть, які види навчання диференційовані науковцями за визначеними критеріями.
37. Прокоментуйте основні психолого-педагогічні характеристики та форми програмного навчання.
38. Опишіть відомі Вам принципи та засоби сугестопедичного навчання.
39. Які переваги й недоліки реалізації знаково-контекстного та модульного навчання?
40. Охарактеризуйте цілі та принципи процесу виховання на сучасному етапі розвитку суспільства.
41. Визначте можливі позитивні та негативні моменти у діяльності різних інститутів виховання.
42. Порівняйте біологізаторський і соціологізаторський підходи до виховання і розвитку особистості.
43. Опишіть відомі Вам класифікації методів виховання. Наведіть приклади.
44. Розкрийте причини виникнення та шляхи попередження важковиховуваності у дітей.
45. Охарактеризуйте суть, передумови та зв'язок з вихованням процесу самовиховання та самоудосконалення особистості.
46. Проаналізуйте завдання, компоненти та етапи самовиховання.
47. Дайте аналіз основним методам та прийомам самовиховання. Наведіть приклади.
48. Охарактеризуйте самопізнання як початковий етап самовиховання особистості.
49. Чим може бути корисним вплив колективу на процес становлення особистості дитини?
50. Розкрийте місце педагога в сучасному суспільстві та специфічні характеристики його діяльності.
51. Охарактеризуйте види, функції, вимоги до контрольної-оцінкової діяльності вчителя.
52. Які найчастіше, на Вашу думку, зустрічаються відхилення у здійсненні контрольної-оцінкової діяльності вчителя? Як це позначається на формуванні особистості учня та продуктивності навчально-виховного процесу?
53. Охарактеризуйте структуру та умови формування педагогічних здібностей.
54. Покажіть взаємозв'язок стилів педагогічного спілкування з успішністю та психічним розвитком учнів у процесі навчання та виховання.

55. Назвіть психологічні бар'єри у спілкуванні вчителя та учня і можливі шляхи їх подолання.
56. Розкрийте психологічні основи педагогічного такту вчителя та можливості його вдосконалення.
57. Охарактеризуйте особливості педагогічної майстерності вчителя як компонента навчально-виховного процесу та індивідуально-особистісної характеристики.
58. Визначте критерії ефективності діяльності вчителя як організатора навчально-виховного процесу та учнівського колективу.
59. Чи можна говорити про негативні та позитивні впливи вчителя на формування особистості учня? Аргументуйте свою думку.
60. Як Ви розумієте зміст і психологію самовиховання та самоудосконалення вчителя?
61. Обґрунтуйте позицію, що педагогічна психологія по відношенню до педагогіки виступає як найближча базисна дисципліна.
62. Чи згодні Ви з тим, що необхідно формувати активне, самостійне і творче мислення учнів в процесі навчання? Чому?
63. Обґрунтуйте твердження, що процес навчання – це не лише оволодіння учнями основ наук, а й формування умінь і навичок.
64. Чи вважаєте Ви, що статус учнів у дитячому колективі є одним із факторів формування їхньої особистості?
65. Як Ви розумієте твердження «виховання в колективі і через колектив»?
66. Як би Ви розкрили психологію діяльності вчителя, його вплив на учня за таким визначенням його майстерності: вчитель посередній – викладає, хороший – пояснює, майстер – показує, творець – надихає?
67. Які уміння і навички, на Вашу думку, визначають професійність педагога, продуктивність його діяльності?
68. Що, на Вашу думку, входить у зміст поняття психологічної готовності вчителя до педагогічної діяльності?
69. Яким чином, на вашу думку, педагогічна оцінка, як засіб стимулювання і виховання дитини, повинна залежати від її віку?
70. Як Ви розумієте твердження «педагогічне спілкування як творчий процес»?
71. В чому, на Ваш погляд, суть та функції педагогічної моралі, її специфічні відмінності від моралі інших професій?
72. Охарактеризуйте якості творчого вчителя та можливі шляхи їх формування.
73. Які позитивні та негативні сторони авторитарного, демократичного і ліберального стилів керівництва педагогічним колективом?
74. Проаналізуйте ситуацію. Знання яких закономірностей виховання допомогли вчителеві нормалізувати навчально-виховний процес?

Удаване схвалення використав вчитель математики, коли виявив на дошці карикатуру на себе. Учні, затамувавши подих, чекали, як вчинить у цьому випадку педагог. Вони вважали, що він розсердиться, почне розпитувати, хто намалював карикатуру, що частина уроку пройде в нотаціях і погрозах. Але вчитель після невеликої паузи посміхнувся, підійшов до дошки і поправив окремі штрихи, поліпшив малюнок. Учні були присоромлені. Урок пройшов нормально.

75. Дайте оцінку діям учителя. Чи має він право провокувати учня, який перебуває в стані крайнього збудження, на дальший зрив?

Учень С. прийшов на урок у стані крайнього збудження (на перерві була бійка). Він продовжує щось казати товаришеві, кидає через увесь клас записку на останню парту, потім щось кричить учню, який сидить у другому ряду.

Учитель: Негайно вийди з класу!

Учень: Не вийду!

Учитель: Я тебе виведу!

Учень: Не піду! (Хапається руками за парту)

Учитель: Зараз же залиши парту і вийди!

Учень стукає, схоплюється, біжить до останньої парті, забивається у куток:

Не піду! Не піду! Через вікно викинусь!... Не смійте мене чіпати!

76. Яка результативність таких «моральних» впливів? Яких помилок припускаються батьки у моральному вихованні своїх дітей? Вкажіть на основні форми і методи роботи школи з такими батьками.

Весна. Ранок. Мати і син, хлопчик років восьми, швидко проходять мимо. Чую уривок розмови:

– Значить, та пригостив його цукеркою?

– Так.

– А він тебе теж чимось пригостив?

– Ні.

– Але тоді навіщо ти його пригостив?

– Захотілося.

– Просто так?

– Так.

– Дурниця якась. Ніколи не пригощай того, хто тебе не пригощає.

Впевнена у своїй правоті мати замовкла, син похмуро дивиться убік. Обоє мовчать. Моральний урок закінчено.

77. Визначте ефективність вживаних учителем методів виховання. У яких випадках можливе виведення учня з класу?

За останні півтора десяти років, – розповідає досвідчений педагог, – виставив з класу одного учня і один раз – самого себе. І в тому, і в іншому випадку себе виправдовую. Учня виставив улюбленого. Він тепер аспірант, як зустрінемося, з цього починаємо... І себе виставив за діло. Від уроку до уроку чергові не готували приміщення до заняття. То ганчірки немає, то крейди. Що ж, поганому учителю, який не може вирішити таке питання, не місце на уроці. Я так і сказав своїм семикласникам і пішов у вчительську. З тих пір не розлучаємося на уроках – підстав немає.

78. Яку, на Ваш погляд, позицію слід було вибрати класному керівникові? Яка роль учителя, класного керівника в організації учнівського самоврядування?

На загальношкільних учнівських зборах школи прокритикували восьмикласників за пасивність і безпорадність, за невміння прийняти якесь самостійне рішення. Учні червоніли, переживали. І видно було, що їм соромно за таку свою роботу. Раптом піднявся їхній класний керівник, обурений і схвилюваний.

– Яка несправедливість! Я ображена! – І вона почала перераховувати всі відомі заходи, які проводилися в її класі і яких ніхто «не захотів помітити» і відзначити. Їй намагалися пояснити, що йшлося зовсім про інше. Не про заходи, якими вона охоплювала учнів, а про юнаків і дівчат, яких охопила байдужість, бездіяльність. Вона не слухала. Не хотіла. Встала і, грюкнувши дверима, залишила збори. Ображена.

79. Відсутність яких знань і вмінь вчителя сприяли «відчуженню» юнака? Яку допомогу повинні надавати вчителі учнівському активу? Які функції вчителя в діяльності учнівських організацій?

Андрій був головою учнівського парламенту. Чудовий організатор, заводій. Були в нього і недоліки: хлопець норовистий, з гонором.

На одному з уроків літератури Андрій відмовився відповідати:

- *Я цей роман не читав. Він мені не подобається.*
- *Що ж, сідай, два. А ще мені учнівський ватажок...
Через тиждень в Андрія п'ятірка за твір.*
- *Молодець! А кажеш – не подобається. Роман чудово розглянутий.*
- *Так це я списав з брошурки...*
- *Ну знаєш, це вже хамство! Думаєш, якщо ти активіст, так тобі все зійде.
І вчитель поставив Андрію двійку. Поступово юнак втратив інтерес до літератури, а згодом і до громадської роботи: набридло ходити у «вискочках».*

80. Яку роль у реалізації принципу доступності у навчанні відіграє психологічний клімат на уроці? Як він впливає на активність і свідомість учнів у навчанні?

Вступ до уроку може істотно вплинути на сприйняття матеріалу. Як іноді починається пояснення? Вчитель каже: «Сядьте рівно, закрийте книгу. Петренко, не крутись. Припиніть розмови. Сьогодні у нас важка тема, дуже складний матеріал...»

Безумовно, зібрати клас, залучити учнів до праці необхідно, але після слів «важкий», «складний» багато з них відчує майже фізичну вагу того, що має бути – діти дуже сприйнятливі.

Досвідчений педагог, як правило, починає розмову інакше: «Подивіться, учні, як просто і цікаво! Як логічно і красиво можна вивести цю формулу!» Від цих слів навіть «найслабший» підбадьориться: прагнутиме зрозуміти цей гарний і логічний висновок. У такого вчителя все виходить легко, ніби саме собою.

81. У чому причина «фрустрації» (краху надій, планів) школярки? Яких помилок припустився педагог в оцінці знань учнів? Чи вірно, що вчительське «не здолає», «не зможе» здатне заморозити сили, загальмувати рух особистості вперед?

У клас прийшла нова вчителька з хімії. Уже через два тижні одна з кращих учениць, «стабільна п'ятірошниця», почула категоричне: «Більше четвірки у мене не одержиш!» І що ж? Незабаром у щоденнику школярки з'явилися не тільки четвірки, а й трійки... І зовсім не тому, що вчителька до неї ставилась несправедливо: просто у дівчини пропало бажання займатися хімією, як кажуть, не лежить душа.

82. Що виявилось причиною дидактичної «катастрофи»? Яка роль учителя в засвоєнні учнями основних елементів світоглядних ідей, у формуванні власних поглядів, переконань? Чи потрібна зайва «розважальність» на уроці? Що сприяє інтенсивній роботі думки учнів у навчальному процесі, народжує енергію їхніх почуттів?

Урок географії про подорожі Магеллана. Молодий вчитель використав на уроці фрагменти з фільму та інший ілюстративний матеріал. А коли йшлося про те, що команда корабля втратила надію побачити землю, вчитель відкрив книгу... Учні завмерли... Ніби заворожені вони дивилися на вчителя, вражені тим, що трапилося з Магелланом у далекому-далекому океані.

Хто б міг подумати, що на наступному уроці, розповідаючи про Магеллана, діти будуть розповідати тільки про те, як матроси з'їли всі ремені, шпалери і навіть пацюків і жоден не згадає про головне: доведено – земля кругла. То була воістину дидактична «катастрофа»... Блискучий урок виявився фрагментом детективної історії. А закономірності осягнення Всесвіту і буття? А велич людського подвигу? Поворот у розвитку наук, навіть долі народів? Усе це не зачепило розуму і серця підлітків. Глибинний бік уроку виявився прихованим для всіх.

83. Що стало причиною зухвалих витівок учениці? Чи правильно вчинила вчителька, оцінюючи її знання?

Учениця багато разів висловлювала своє незадоволення уроками вчителя літератури: спочатку у формі пустощів – постріл паперовою скріпкою, іншим разом у відповідь на

зауваження вчителя зухвало заявила, що їй нудно на уроці, бувало кидала глузливі репліки тощо. І нарешті відверто пояснила: «Учитель паралельного класу розповідає багато цікавого, а в нашому класі на уроках літератури нудно». Вчителька почала ігнорувати ученицю, але оцінки їй зі свого предмета не знижувала.

84. Який, на Вашу думку, компонент психологічної готовності до школи не сформовано у Руслана?

Руслан охоче співає добре малює, любить фізкультуру. На час вступу до школи вмів читати.

Перші два тижні шкільних занять минули благополучно. А на третій, коли при підготовці до уроків зустрівся з труднощами, хлопчик засумував. Вдома без постійної допомоги батьків не міг виконувати домашні завдання.

85. Студент у розмові з викладачем говорить йому: «Я хотів би, щоб Ви відносились до мене краще, ніж до інших студентів».

Як повинен відповісти викладач на таке прохання студента? Обґрунтуйте свій вибір.

1. «Чому це я повинен відноситись до Вас краще, ніж до всіх решту?»
2. «Я зовсім не збираюсь гратись в мазунчиків та фаворитів».
3. «Мені не подобаються люди, які заявляють так, як ти».
4. «Я хотіла б знати, чому я повинна виділяти Вас серед інших студентів?»
5. «Якщо б я Вам сказала, що люблю Вас більше, ніж інших студентів, то Ви почували б себе від цього краще?»
6. «Як Ви гадаєте, як я насправді до Вас відношусь?»
7. Ваш варіант відповіді.

86. Учень говорить вчителю: «Я знову забув принести зошит».

Як повинен відреагувати на це вчитель? Обґрунтуйте свій вибір.

1. «Ну ось, знову!»
2. «Тобі не здається це проявом безвідповідальності?»
3. «Думаю, що тобі час почати ставитись до справи серйозніше».
4. «Я хотіла б знати, чому?»
5. «У тебе, ймовірно, не було для цього можливості?»
6. «Як ти гадаєш, чому я щоразу нагадую про це?»
7. Ваш варіант відповіді.

87. На уроці було створено атмосферу захоплюючого, активного, творчого співробітництва учителя та учнів. Чого досяг учитель, застосовуючи цей засіб? Укажіть інші шляхи активізації пізнавальної діяльності учнів під час роботи з книгою.

Тільки-но пролунав дзвінок. П'ятикласники ще не вгамувалися.

Вчитель розгублено оглядає за свій стіл.

– *Діти, у мене неприємність: забув вдома окуляри. Без них просто біда. Зараз читатиму текст, а ви вже, будь ласка, стежте за мною. Поправляйте, якщо щось не так.*

Ледве стримую посмішку: 5 хвилин тому він був в окулярах. Цей його маневр досить артистичний: діти моментально підтягнулися. Готові ретельно стежити за читанням.

– *... Єдиною людиною, до якої міг звернутися нещасний Давід Копперфілд, залишившись без жодної копійки, – читає «розсіяний» вчитель, – був його дядько, який жив у Парижі.*

– *Помилка! – тут же сиплеться з усіх боків. – Дядька в нього не було – тітка!*

– *І не в Парижі вона жила – в Дуврі!*

– *Ох, так... – вибачається педагог. – Правильно, тут так і написано. Між іншим, де це місто?*

- *На півдні Англії, – уточнюють учні. І поспішають додати:*
 - *Не можна казати, що у нього не було жодної копійки. Треба: жодного пенса!*
88. *Учень говорить вчителю: «На найближчі два уроки, які Ви проводите, я не піду, оскільки у цей час хочу сходити на концерт відомого рок-гурту».*
Як повинен вчинити вчитель? Обґрунтуйте свою думку.

1. «Тільки спробуй!»
 2. «Наступного разу тобі прийдеться прийти в школу з батьками».
 3. «Це – твоя справа, тобі ж здавати іспит. Прийдеться все рівно відчитуватись за пропущені заняття, я потім тебе обов'язково запитаю».
 4. «Ти, мені здається, дуже несерйозно відносишся до навчання».
 5. «Можливо, тобі взагалі краще залишити школу?»
 6. «Мені цікаво знати, чому відвідування концерту для тебе цікавіше, ніж заняття в школі?»
 7. «Я тебе розумію: відпочивати, ходити на концерти, бути на змаганнях, спілкуватись з друзями дійсно цікавіше, ніж ходити до школи. Але я хотіла б знати, чому це так саме для тебе?»
 8. Ваш варіант
89. *Учень розчарований своїми успіхами в навчанні, сумнівається у своїх здібностях і в тому, що коли-небудь йому вдасться все як слід зрозуміти і засвоїти матеріал, і говорить вчителю: «Як Ви думаєте, коли-небудь мені вдасться вчитись на відмінно і не відставати від інших дітей в класі?»*

Що повинен відповісти йому вчитель? Обґрунтуйте свій вибір.

1. «Якщо бути чесним – сумніваюсь».
 2. «О, так, звичайно, у цьому можеш не сумніватись».
 3. «У тебе прекрасні здібності, і я пов'язую з тобою великі надії».
 4. «Чому ти сумніваєшся у собі?»
 5. «Давай поговоримо і вияснимо проблеми».
 6. «Багато залежить від того, як ми з тобою будемо працювати».
90. *Учень, побачивши вчителя, коли той увійшов до класу, говорить йому: «Ви виглядаєте дуже втомленим».*

Як на це повинен відреагувати вчитель? Обґрунтуйте свій вибір.

1. «Я думаю, що з твоєї сторони не дуже пристойно робити мені такі зауваження».
2. «Так, я погано себе почуваю».
3. «Не хвилюйтесь про мене, краще на себе подивіться».
4. «Я сьогодні погано спала, у мене багато роботи».
5. «Не хвилюйся, це не помішає нашим заняттям».
6. «Ти – дуже уважний, дякую за турботу».
7. Ваш варіант відповіді.

Зарахування результатів неформальної освіти

Здобувач вищої освіти має право на визнання результатів навчання (умінь, компетентностей) у неформальній/інформальній освіті, що за тематикою й змістом відповідають як навчальній дисципліні загалом, так і її окремим темам, індивідуальним завданням.

У межах поточного контролю до рейтингу студента можуть зараховуватися додаткові бали за умови наявності у нього сертифікату про результати неформальної/інформальної освіти курсу:

- «Положення про організацію освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (П.7)

<https://www.chnu.edu.ua/media/mp1hio45/polozhennia-pro-osvitnii-protses.pdf>

- «Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти»

<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>

Доступність інформації для учасників освітнього процесу щодо визнання результатів неформальної/інформальної освіти забезпечується через оприлюднення вищезазначених документів на офіційному сайті ЧНУ (<https://www.chnu.edu.ua/universytet/normatyvni-dokumenty/>).

Згідно рішення кафедри (протокол №1 від 27.08.2025р.) викладач враховує додаткові бали, отримані через неформальну/інформальну освіту, до загальної суми балів, набраної з освітньої компоненти, за умови, що результати з проблеми відповідають тематиці курсу.

Кількість балів, що зараховується студенту, залежить від обсягу здобутих кредитів та отриманих результатів навчання, однак, становить не більше 20% (20 балів) від загальної кількості балів за курс (100 балів за системою ЄКТС). Наприклад, студент отримав сертифікат за проходження курсу «Організація ефективної діяльності практичного психолога в закладі освіти» на платформі «Всеосвіта» (<https://vseosvita.ua/course/orhanizatsiia-efektyvnoi-diialnosti-praktychnoho-psykholoha-v-zakladi-osvity-30.html>), за що може отримати 5 балів до підсумкового контролю. Якщо студент пройшов двогодинний курс та має підтвердження у вигляді сертифікату, то він, відповідно, може отримати 2 бали, тригодинний – 3 бали тощо.

За результативну наукову роботу (написання наукової роботи, тез доповідей, участь у науково-практичних конференціях, участь у роботі гуртка тощо) за профілем цієї дисципліни, за рішенням кафедри студент може отримати до 10 додаткових (заохочувальних) балів у межах максимальної загальної суми балів – 100.

Рекомендована література

Основна:

1. Атаманчук Н.М. Вікова та педагогічна психологія: Конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». Полтава, 2022. 142с.
2. Бідюк І.А., Научитель О.Д. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. Харків, 2017. 57 с.
3. Видра О.Г. Вікова та педагогічна психологія: Навчальний посібник. Київ, 2019. 112 с.
4. Заброцький М.М., Шапошникова Ю.Г. Лекції з педагогічної психології: Навчальний посібник. Херсон, 2017. 144 с.
5. Калениченко Р.А. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. Київ, 2023. 196 с.
6. Кутішенко В. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник. Київ, 2021.
7. Левус Н.І., Волошок О.В. Педагогічна психологія в схемах і таблицях: Навчальний посібник. Львів, 2015. 340 с.
8. Лисянська Т.М. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. Київ, 2023.
9. Нова українська школа: соціально-психологічні технології підтримки: Практичний посібник / За ред. Г.М. Бевз, С.Л. Кравчук. Кропивницький, 2021. 162 с.
10. Новікова Ж.М. Педагогічна психологія: Навчальний посібник. Львів, 2022. 147 с.
11. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. Київ, 2018. 420 с.

12. Поліщук В.М. Вікова і педагогічна психологія: Навчальний посібник. Суми, 2019. 352 с.
13. Прасол Д.В., Литвиненко І.С. Вікова та педагогічна психологія: Мультимедійний навчально-методичний посібник. Миколаїв, 2016. 150 с.
14. Проблеми педагогічної психології: хрестоматія: Навчальний посібник / Упоряд. Т.О. Гетьман, Т.Д. Кричківська. Ніжин, 2016. 381 с.
15. Сергєєнкова О. Педагогічна психологія. Київ, 2022. 168 с.
16. Сергєєнкова О., Столярчук О., Коханова О., Пасєка О. Педагогічна психологія. Київ, 2019. 168 с.
17. Сидоренко О.Б. Практикум з вікової та педагогічної психології: Навчальний посібник для студентів подвійних спеціальностей з психологією. Київ, 2018. 262 с.
18. Токарева Н.М., Шамне А.В. Вікова і педагогічна психологія: Підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ, 2017.
19. Учитель І.Б., Сурякова М.В., Батраченко І.Б. Вікова та педагогічна психологія: навчальний посібник. Дніпро, 2021. 162 с.

Додаткова

1. Запобігання та протидія проявам насильства: діяльність закладів освіти: Навчально-методичний посібник / Укладачі: В.Л. Андрєєнкова, В.В. Байдик, Т.В. Войцях, О.А. Калашник та ін. Київ, 2020. 196 с.
2. Застосування діагностичних мінімумів в діяльності працівників психологічної служби: методичні рекомендації / Автори-упорядники: В.М. Горленко, В.Д. Острова, Н.В. Сосновенко, І.І. Ткачук; За заг. ред. В.Г. Панка. Київ, 2018. 106 с.
3. Кияновський А.О. Довідник з педагогічної психології: Методичний посібник. Дніпро, 2024. 112с.
4. Костючик Н.С., Коць М.О. Теоретико-методичні засади навчання і виховання дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний збірник. Луцьк, 2015. 372 с.
5. Педагогічна психологія: Підручник / М.Б. Євтух, Е.В. Лузік, Н.В. Ладогубець, Т.В. Ільїна. Київ, 2015. 420 с.
6. Педагогічна психологія: конспект лекцій, методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти очної та заочної форми навчання за спеціальністю 053 «Психологія» / Упорядники Ж. Богдан, Т. Солодовник. Харків, 2022. 72 с.
7. Педагогічна та професійна психологія: Конспект лекцій для студентів денної та заочної форм навчання освітнього ступеня магістр зі спеціальності 8.18010021 «Педагогіка вищої школи», освітнього ступеня бакалавр зі спеціальності 6.030102 «Психологія» / Укладачі Ж.Б. Богдан, Т.О. Солодовник. Харків, 2016. 68 с.
8. Психологічні ресурси взаємодії школи, сім'ї, громади: Практичний посібник / За ред. Г.М. Бєвз, М.С. Каніболоцької. Кропивницький, 2021.
9. Соціально значущі цінності в життєдіяльності майбутнього школяра: Методичні рекомендації / Т.О. Піроженко, Л.І. Соловійова, О.Ю. Хартман; за ред. Т.О. Піроженко. Київ, 2017. 32 с.
10. Сучасні психологічні вимоги до підручника для Нової української школи: збірник тез наукових доповідей Круглого столу, присвяченого 75-річчю створення Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України (Київ, 24 листопада 2020 року) / За ред. С.Д. Максименка. Київ, 2020. 119 с.
11. Тренінгове навчання в закладі вищої освіти: Навчально-методичний посібник / М.В. Афанасьєв, Г.А. Полякова, Н.Ф. Романова та ін.; За заг. ред. професора М.В. Афанасьєва. Харків, 2018. 323 с.

Інформаційні ресурси

1. Закон України «Про повну загальну середню освіту»
<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text>
2. Концепція «Нова Українська школа»
<https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
3. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.
<http://www.library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Бібліотечні електронні ресурси та технології.
http://nbuv.gov.ua/e_technology?field_e_technology_tid=444&field_yfpdf_tid=All
5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. Наукові ресурси.
<http://nbuv.gov.ua/node/1539>
6. Проект ELibUkr (Електронна бібліотека України). Ресурси відкритого доступу.
<https://lib.nuos.edu.ua/%D1%80%D0%B5%D1%81%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B8-%D0%B2%D1%96%D0%B4%D0%BA%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D0%B3%D0%BE-%D0%B4%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%83%D0%BF%D1%83-2/>
7. Концепція розвитку освіти України на період 2015–2025 років.
<https://ips.ligazakon.net/document/NT1078>
8. Положення про психологічну службу у системі освіти України
<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-polozhennya-pro-psihologichnu-sluzhbu-u-sistemi-osviti-ukrayini>
9. Відео-канал лабораторії нових інформаційних технологій навчання Інституту психології ім. Г.С. Костюка НАПН України.
<https://www.youtube.com/@uapsylab/featured>
10. Чернівецька обласна універсальна наукова бібліотека ім. М. Івасюка
<https://www.library.cv.ua/>

Політика академічної доброчесності

Освітня діяльність під час вивчення навчальної дисципліни ґрунтується на принципах співробітництва та академічної доброчесності.

Політика щодо відвідування занять. Регулярне відвідування лекційних та практичних занять, самостійна робота та опрацювання рекомендованої літератури і матеріалів є необхідною умовою для вивчення дисципліни.

Політика щодо академічної доброчесності: академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату, фабрикації, фальсифікації тощо. У разі порушення студентом академічної доброчесності, робота оцінюється на нижчу оцінку або ж незадовільно та має бути виконана повторно. Викладач залишає за собою право змінити тему завдання. Політика щодо академічної доброчесності регламентується «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/hkzbr1b2/polozhennia-pro-vyivlennia-ta-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-u-chnu-2025.pdf>), «Етичним кодексом Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича».

Федьковича» (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>).

Політика щодо дедлайнів і перескладання: роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика оцінювання роботи викладача. Здобувачі після кожного заняття оцінюють роботу викладача та можуть залишати відгуки і пропозиції в анкеті в системі електронного навчання Moodle.